

Երևանի մօտ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու դեսպանութեան կողմէ կարեւոր նախաձեռնութիւն

ՆԵՐՐԴԱՇՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԵՐԻ

«Յակոբ Պարոնեան» երաժշտական երգիծական թատրոնի սրահին մէջ երէկ տեղի ունեցաւ թուրք եւ հայ երաժիշտներու համատեղ համերգ մը, որու ընթացքին հանդէս եկաւ նաեւ Սիպիլ - Զեռնարկին ներկայ էր նաեւ Տ. Արամ Արք. Աթէշեան

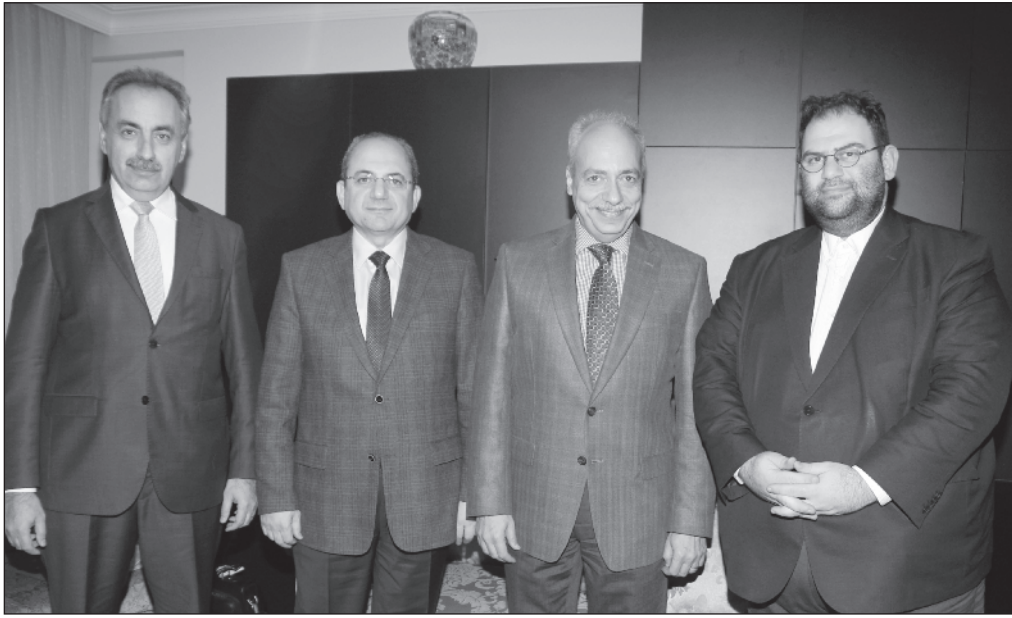
Սիպիլ եւ երկուսն համերգին մասնակից արուեստագէտները (Լուսանկարը՝ Անուշ Թրուսանցի կողմէ Երեւանէն ուղարկուած յատուկ ԺԱՄԱՆԱԿ-ի համար)

Անուշ Թրուսանց կը տեղեկացնէ Երեւանէն.

Երեւանի մօտ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու դեսպանութեան նախաձեռնութեամբ այս շրջանին կեանքի կը կոչուի զեղարուեստական կարեւոր յայտագիր մը, որու նպատակն է խրախուսել թուրք-հայաստան յարաբերութիւններու բնականոնացումը: «Ներդաշնակութեան մեղեդի» կը կոչուի այս ծրագիրը, որուն մէջ ներգրաւուած են թուրք եւ հայ երաժիշտներ: Նախագծին մասնակցութիւն կը բերէ նաեւ մեր համայնքէն սիրուած մեներգչուհի Սիպիլ:

Երկխոսութեան խրախուսման ուղղակի այս ծրագրով նախատեսուած են երկու համերգներ, որոնցմէ առաջինը երէկ երեկոյեան տեղի ունեցաւ Երեւանի մէջ: Երեկոյթը կազմակերպուած էր «Յա-

● շաբ. Դ. էջ

Նուրիան Փալաֆոլու, Սարգիս Զավուշեան, Երուանդ Զօրեան եւ Արա Գօշունեան ԺԱՄԱՆԱԿ օրաթերթի խմբագրատան մէջ (Լուսանկարներ՝ Արի Թաշ)

ՏԳԹ. ԵՐՈՒԱՆԴ ԶՕՐԵԱՆ ԵՐԷԿ ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ ՄԷՋ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՆԳԱՄ ԾԱՆՕԹԱՑՈՒՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՑԱՆՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութեան (ՀԲԸՄ) կողմէ հովանաւորուած Հայկական համացանցային համալսարանը (www.avc-agbu.org) վերջին տարիներու կարեւորագոյն ձեռքբերումներէն մին կը համարուի՝ թէ՛ Հայկական մշակոյթն ու արժէքները միջազգային մակարդակի վրայ ծանօթացնելու եւ թէ՛ Հայկական ինքնութեան պահպանման խնդիրներու յաղթահարման նպատակով տեսանկիւնէն: Համացանցային այս համալսարանի հիմնադիր-նախագահն է Տքթ. Երուանդ Զօրեան, որ միեւնոյն ժամանակ կ'անդամակցէ ՀԲԸՄ-ի կեդրոնական վարչութեան: Երուանդ Զօրեան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ Սիլիքոնի հովիտէն ներս հեղինակութիւն դասուող անձնաւորութիւն մըն է: Ան իր մասնագիտական ու գործարար կեանքի ամբողջ փորձառութիւնը ներդրած է այս ծրագրին համար:

Համայնքային վարըֆներու հարթակի

● շաբ. Դ. էջ

ՇԻՐԻՆՕՂԼՈՒ ԱՄՈՒԼԻՆ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ԱՆԻԻ ԱՒԵՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՐԳԻՆ ՓԱՅԼՈՒՆ ԾՆՈՐՀԱՆԴԵՍԸ

Պետրոս եւ Լեւոն Շիրինօղլու ամուր կը քոթատէ գիրքը (Լուսանկարներ՝ Արի Թաշ)

«Փարոս» ամսագրի առընթեր գործող հրատարակչութիւնը այս շրջանին ընթերցասէր հասարակութեան տրամադրութեան տակ գրած է Անիի աւերակներուն վերաբերեալ հետաքրքրական գիրք մը: 1910 թուականին, հոգելոյս Տ. Գրիգորիս Վրդ. Պալաքեանի կողմէ հեղինակուած «Նկարագրութիւն Անիի աւերակներուն» գործին թրքերէն թարգմանութիւնն է այս մէկը: Այդ ժամանակ քաղաքին «Մատթէոսեան» հրատարակչութեան կողմէ լոյս ընծայուած գործը թարգմանուած է Սաթնիկ Ուստայի եւ Անահիտ Հազարեանի կողմէ: Մայրաքաղաքի կողմէ հրատարակութեան պատրաստուած թրքերէն թարգմանութիւնը կը բովանդակէ ճոխ տեսողական աւարկաներ, որոնց շարքին մեծ արժէք կը ներկայացնեն աշխարհահռչակ լուսանկարիչ Արա Կիւլէրի կողմէ նկարահանուած դրուագները: Հարկ է նշել, որ այս գիրքը լոյս տեսած է մեր համայնքի հիմնական բարեկարգներէն՝ Մուրթ Փրկիչ Ազգային հիւանդանոցի հոգաբարձութեան ատենապետ Պետրոս-Լեւոն Շիրինօղլու ամուրի չովանաւորութեամբ:

Երէկ երեկոյեան, այս գրքի շնորհանգէսը տեղի ունեցաւ Պէյօղլուի մէջ: Զեռնարկը կազմակերպուեցաւ

● շաբ. Դ. էջ

ՀԱԿԱՏԷՆ ԻՐԵՐԱՄԵՐԺ ԼՈՒՐԵՐ

Արցախի ճակատին վրայ առկայ լարուածութեան պայմաններուն ներքեւ հայ եւ ազէրի կողմերը վերջին օրերուն կը տրամադրեն իրենամերժ տուեալներ: Ատրըպէյճանի Պաշտպանութեան նախարարութեան ազգային երէկ տեղեկութիւններ տարածեցին, թէ հարուածներ հասցուած են հայկական դիրքերուն վրայ: Նոյն աղբիւրները պնդեցին, որ երեք հայ զինուոր մահացած է եւ տեսանիւթը ալ հրապարակեցին Ատրըպէյճանի բանակի գործողութիւններէն դրուագներով:

● շաբ. Դ. էջ

Եւրոպական երկիրներու եւ կառոյցներու հետ բաղաձայն երկխոսութեան զարգացման ուղղեալ ջանքեր

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Նախարար Եղուարդ Նալպանտեան եւ դեսպանները անդրադարձան տարածքաշրջանային ու միջազգային հրատապ հարցերուն

Հայաստանի Արտաքին գործոց նախարար Եղուարդ Նալպանտեան շաբաթվա ընթացքին մէջ մէկտեղուեցաւ Եւրոպայի բոլոր երկիրներուն եւ միջազգային կազմակերպութիւններուն մօտ պաշտօնավարող երկրի դեսպաններուն կամ մշտական ներկայացուցիչներուն հետ: Վիեննայի մօտ Հայաստանի դեսպանութեան առընթեր գործող «Հայաստան» կեդրոնին մէջ տեղի ունեցաւ այս դիւանագիտական հաւաքը:

Երեւանի պաշտօնական աղբիւրներու հաղորդումներով, քննարկումներու ընթացքին շոյափունեցան եւրոպական երկիրներու եւ կառոյցներու հետ քաղաքական երկխոսութեան զարգացման ուղղեալ ջանքեր:

● շաբ. Դ. էջ

Նախարար Եղուարդ Նալպանտեան Վիեննայի մէջ շրջապատուած ժողովականներու կողմէ:

ԱՄՆ-ի պաշտպանութեան նախարարը փութաց խրախուսելու Ինքնիշխան Դաշնային Ռազմախառնիսի անձնակազմը

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԱՅՑ ՄԸ՝ ԴԵՊԻ ԱՏԱՆԱ

Ռուս եւ ամերիկեան կողմերուն միջեւ այսօր բարձր մակարդակի վրայ բանակցութիւններ տեղի կ'ունենան

Մոսկուայի մէջ - Վարչապետ ԱՀմէտ Տափուտօղլու հեռախոսազրոյց մը ունեցաւ Զօ Պալաթին հետ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Պաշտպանութեան նախարար Էշթըն Քարթըր այս առաւօտ անակնկալ այցելութիւն մը տուաւ Ատանա: Կը հաղորդուի, թէ ան փութացած է Ինճիրլիքի ռազմախառնիսի անձնակազմը խրախուսելու: Ինչպէս ծանօթ է, «Իրաք-Շամի իսլամական պետութիւն» (ԻՇԻՊ) ահաբեկչական խմբաւորման դէմ ձեռնարկուած միջազգային պայքարի մթնոլորտին մէջ Ինճիրլիքի ռազմախառնիսի ունի լուրջ դերակատարութիւն: ԱՄՆ-ի կողմէ գլխաւորուած միջազգային համախոհութեան զօրքերու գործողութիւններուն տեսանկիւնէն: Անգաղափար աղբիւրները տեղեկացուցին, թէ երէկ երեկոյեան Վարչապետ ԱՀմէտ Տափուտօղլու հեռախոսազրոյց մը ունեցած է ԱՄՆ-ի Փոխ-նախագահ Զօ Պալաթին հետ: Սա եղած է վերջին շաբթուան ընթացքին անոնց երկրորդ հեռախոսազրոյցը: Պաշտպանական աղբիւրներու հաղորդումներով, Տափուտօղլու եւ Պալաթն անդրադարձան Մուսուլի վերաբերեալ իրադարձու-

թիւններուն: Յամենայնդէպս, այդ հեռախոսազրոյցէն վերջ է, որ Էշթըն Քարթըր այս առաւօտ ժամանած է Ատանա: Մինչ Էշթըն Քարթըր կ'այցելէ Մերձաւոր Արեւելք, ԱՄՆ-ի Արտաքին գործոց նախարար Զոն Քերիս այլ այսօր Մոսկուայի մէջ է՝ բանակցութիւններ վարելու համար իր ռուս պաշտօնակցին Մէրկել Լաւրովի հետ: Քերիսի Ինքնիշխան Դաշնային Ռազմախոսազրոյցի տեղեկացուցին, թէ օրուան աւարտին երկու նախարարները կը մէկտեղուին Ռուսաստանի Նախագահ Վլադիմիր Փութինի հետ: ԱՄՆ-ի Նախագահ Պարաք Օպամայի գլխաւորութեամբ ԻՇԻՊ-ի դէմ պայքարի հարցերուն ուղղեալ խորհրդակցութեան արդիւնքներու ամփոփումէն վերջ Պետական քարտուղար Քերի ժամանած է Մոսկուա:

Տարածքաշրջանային իրադարձութիւններուն մօտէն կը հետեւի նաեւ Անգաղափարի դեկափարութիւնը, որ միեւնոյն ժամանակ կը դիմադրէ Մոսկուայի հետ առկայ լարուածութեան: Արտաքին գործոց նախարար Մե-

լիստ Զափուտօղլու երէկ հերթական անգամ յայտարարեց, որ թուրք-ռուսական յարաբերութիւնները պէտք է վերականգնուին: Ռուսաստան-Թուրքիա ձգտեալ վիճակի պայմաններուն ներքեւ նեղուցներուն, ինչպէս նաեւ եզակականի եւ Սեւ ծովուն մէջ նաւաւարտութիւններու ընթացքին եւս կ'ապրուի արտասովոր միջոցներ: Նոյն իրավիճակին մէջ կուտանձօրի վերածուած հարցերէն մին է նաեւ մարզման նպատակով Մուսուլ առաքուած թուրք զինուորներուն հարցը: Շուրջ տասն օր առաջ Թուրքիոյ Հիւսիսային Իրաքի Պաշտպան ճամբարը ուղարկած զինուորներն ու հրատայիւրը սահնգուած էին Հիւսիսային Իրաքի այլ շրջանները: Վարչապետ Տափուտօղլու յայտեց, թէ մասնակիօրէն զօրքին հոտ քաշուիւր պայմանաւորուած է զինուորական անհրաժեշտութիւններով: Ապառնալիքներու կացութեան համաձայն այս երեւոյթը կրնայ վերաճեաւորուիլ: Պաշտպան իշխանութիւնները թրքական

● շաբ. Դ. էջ

ՕՐԱԿՐԳԻ ՆԻԹԵՐԸ

Աստուլիս

- Բ -

Անթիլիսի աղբիւրները Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան նախաձեռնութեամբ Իսթանպուլի մէջ անցեալ շաբաթ կազմակերպուած մամուլ ասուլիսին շուրջ մատուցած են հետաքրքրական տուեալներ: Սիսի երբեմնի մայր տաճարի եւ յարակից կաթողիկոսարանի սեփականութեան իրաւունքը վերաճեռքերելու նպատակով Թուրքիոյ Սահմանադրական ատենանի մօտ բացուած դատին առնչութեամբ կազմակերպուած է այս ասուլիսը: Անթիլիսի պաշտօնական հաղորդագրութեան համաձայն, Թուրքիոյ մէջ առաջին անգամ տեղի ունեցած այս ասուլիսին նպատակն էր թրքական մամուլին ճամբով լայն տեղեկութիւններ փոխանցել թուրքիոյ ժողովուրդին: Կանխաւ կարելի է ըսել, թէ ըստ էութեան, այդ ասուլիսին արձագանգները այդքան ալ մեծ չեն եղած՝ Թուրքիոյ ժողովուրդին «յալն» տեղեկութիւններ փոխանցելու չափ: Մինչ այդ, Անթիլիսի հաղորդագրութեան կցուած է ցուցակ մը, որու մէջ ժամանակագրական կարգով նշուած է, թէ ո՞ր լրատուամիջոցները արձագանգ չանդիսացած են այդ ասուլիսին կամ ասուլիսին նիւթին: Այդպիսի ցուցակի մը հրապարակումը արդէն ինքնին կասկած կը յարուցէ՝ հեղինակներու ապահոված արդիւնքին առթիւ բաւարարութեան տեսանկիւնէն: Կարծես ձախողման խոստովանութիւն մը եղած ըլլար:

2015-ին գուգարդիկան նման արմկարար նախաձեռնութեան մը այդքան

● շաբ. Դ. էջ

ՀԱՊԵՏԱԳՐՈՐ ԽՈՐՀԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԱՂԱՆԻ ՀԵՐՁՈՒՄԾ ԵՒ ՀԵՐԵՏԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՇՏՈՑ ՔԱՀԱՆԱՑ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

«Աղանդ», «Հերձուած» եւ «Հերետիկոսութիւն» այս երեքը շարժումներ են, որոնք ուղղափառ դաւանանքէ չեղած վարդապետութիւն կը մշակեն, ոչ-ուղղափառ տարբեր ուսուցումով վարդապետութիւն կը քարոզեն: Թէեւ երեքն ալ «չեղում» են ուղղափառ վարդապետութիւն եւ դաւանանքէ, բայց իւրաքանչիւրին ընդթիւր տարբեր է՝ թէ՛ ծագման, թէ՛ զարգացման եւ թէ՛ տարածման տեսակէտէ:

Այս երեք շարժումները ունին իրարմէ տարբեր ծագման պատճառներ ու նպատակներ՝ որոնց մասին մէկուեւ նախապատմութիւնն ալ չափաչ կը տարբերի, ինչ որ կը նշանակէ, թէ իւրաքանչիւրը ունի իւրայատուկ նկարագիր եւ ընդթիւր:

Եւ քանի որ անոնք կը տարբերին իրարմէ, ուրեմն ալեւոր է իւրաքանչիւրը ուսումնաւորել առանձնապէս:

ԱՂԱՆԻ. ինչպէս ըսինք, ընդհանուր առումով կը նշանակէ՝ թիր վարդապետութիւն, չեղում ուղղափառ վարդապետութիւնէ: Ուրեմն «աղանդ»ը՝ Քրիստոսի «Մէջէ» եւ «Միակ» եկեղեցիի պաշտօնական դաւանանքին հակասող ու ժխտող ուսմունք դաւանող ու քարոզող մարդոց խումբն է:

Աղանդը, յաճախ ուղապի՛ ընդդէմ հանդիսացող, եկեղեցիին դիմադրածող, հակառակող եւ դէմ կեցող մարդոց խումբն է, որուն խզումը եկեղեցիին հետ եւ բաժանումը անոնցմէ արդէն իսկ կատարուած իրողութիւն մըն է: Այս ընդհանուր սահմանումներու մէջ գտնուող շարժումը կը կոչւի աղանդ կամ աղանդաւորական շարժում: Անցեալի մէջ, պատմութիւնը կը վկայէ, որ միշտ եղած է աղանդաւորական շարժումներ եւ աղանդաւորներ:

Աղանդները նոյնքան հին են՝ որքան եկեղեցին, ինչ որ կը նշանակէ, թէ անոնց գոյութիւնը պայմանաւորուած եւ համընթաց եղած է եկեղեցիի գոյութեամբ, տեւական անուցանելով երկպառակութեան, բաժանումի եւ անհամարաշխուղեան ոգին եւ խեղելով ու անդամազրկելով եկեղեցին ու անոր Ողբափառ դրութիւնները:

Մեր օրերու յատուկ աղանդները, սակայն, հիմնականօրէն ծագում առած են ընդհանրապէս արեւմտեան երկրներու մէջ եւ Արեւելք թափանցած են այնտեղէն՝ ԺԺ. դարու երկրորդ կէսին եւ ի. դարու սկիզբին: Վերջին շրջանի աղանդներ մասնաւոր աչքի կը զարնեն՝ իրենց ծայրայեղ ու արտակարգ յարձակողականութեամբ եւ թէ՛ այլ ատանց անհանդուրժողականութեամբ:

Եւ այս իսկ պատճառով անոնք յաճախ կ'անուանուին՝ «համայնատիրական աղանդ»ներ:

Աղանդները գրեթէ անխորհրդաւոր եւ կազմուած են եկեղեցիէն բաժնուած ունէ գործիչի կամ անհատի կողմէ, որ ինքն իրեն կոչած ու յայտարար է միակ ճշմարիտ «ուսուցիչ» եւ «հաւատացեալ»: Արդարեւ, կեանքի մէջ, շատ անգամ սուտը իրաւի, սխալի ճիշդի տեղ կ'անցնի եւ ցաւալին այն է, որ թէ՛ ինք եւ թէ՛ չորջինները կը կար-

ծեն ու կը հաւատան, թէ սուտը իրաւ է եւ սխալը՝ ճիշդ: Եւ անոնք ուղղել, սրբաբերի ո՞րքան դժուար է եւ ընդհանրապէս անկարելի՛...:

Այս պարագան, ահաւասիկ, աղանդաւորական խումբի ծագման հիմնական պատճառը եւ տարածման սատարող ընդհանուր կառուցուածքը եւ գործելակերպն է: Եւ այս առումով յստակ է, որ այսօր աղանդներ կարելի է միանշանակ կերպով համարել՝ «հոգեպաշտական»ները, «երկրորդ Գալատական»ները (Adventist), «մորմոն»ները՝ որոնք իրենք զիրենք կը կոչեն նաեւ Յիսուս Քրիստոսի վերջին օրերու սուրբերու եկեղեցի, «մուսական»ներ, «ԵՏովայի վկայ»ներ, «ապիստոլոգ»ներ, «անտոր քրտֆ»ներ, եւ այլն: Այս իմաստով «աղանդ»ը կը տարբերի «հերձուած»էն եւ «հերետիկոսութիւն»էն:

ՀԵՐՁՈՒՄԾ. ինչպէս ըսինք, աղանդէն տարբերութիւն ունի ուրիշ շարժում մը, որ «հերձուած» կը կոչուի: Հերձուածը եկեղեցիի մէջ տեղի ունեցած խզումը եւ բաժանումն է: Այս խզումը եւ բաժանումը կը յայտնուի երբ եկեղեցիի որեւէ մաս կամ հատուած կը բաժնուի բուն հատուածէն՝ մեծ մասամբ վարչական եւ երբեմն միայն սատուածաբանական տարածայնութիւններու, տարակարծիքներու պատճառով: Այս իմաստով իւրաքանչիւր հերձուածի հետեւանքը եկեղեցիի բաժանումն է, մասերու բաժնուի՛ն է:

Քրիստոսի եկեղեցին իր ամբողջ պատմութեան ընթացքին ենթարկուած է երեք մեծ բաժանումներու: Առաջին մեծ բաժանումը տեղի ունեցած է 451 թուականին՝ Քաղկեդոնի Ժողովին յետոյ, երբ առաջապան Արեւմտեան եւ Արեւելեան Ուղղափառ եկեղեցիները: Երկրորդ՝ 1054 թուականին էր, երբ ծնաւ Կաթողիկ եւ Ուղղափառ եկեղեցիներու ընտանիքները: Իսկ վերջինը՝ Բողոքականութեան ծնունդն էր՝ Կաթողիկ եկեղեցիի ծոցէն, ԺՁ. դարուն: Եւ ահա այսպէս առաջապան Քրիստոնէութեան չորս մեծ ընտանիքները՝ Արեւելեան Ուղղափառ, Արեւմտեան Ուղղափառ, Կաթողիկ եւ Բողոքական հաւաքականութիւնները:

Տիեզերական եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցած հերձուածներու պատճառով վերջին երկու դարերուն տուժեց նաեւ Հայ եկեղեցին, որ մինչ այդ մեծ զրկանքներու գնով կարողացած էր պահպանել իր նախնական պարզութիւնը ու ամբողջականութիւնը: Սակայն ԺԼ. դարուն կաթողիկ առաքելական գործիչներու քարոզչութեան հետեւանքով որոշ թիւով հաւատացեալներ հեռացան Հայ եկեղեցիէն եւ հաղորդութեան մէջ մտան Կաթողիկ եկեղեցիին հետ՝ ստեղծելով «Կաթողիկ Հայերու հարեւանութիւն»ը:

Իսկ ԺԺ. դարուն, այս անգամ արդէն բողոքական քարոզիչներու ջանքերով, որոշ հայորդիներ բողոքական շարժման ազդեցութեան տակ մնացին՝ հիմնելով ու կազմակերպելով նոր մէկ հարեւանութիւն:

Յատկանշական է, որ այս վերջին շարժումը մօտաւորապէս 165 տարուան պատմութիւն ունի եւ իր ձեւի եւ բովանդակութեան մէջ՝ ընդհանուր բողոքական շարժման մէկ մասնաճիւղը ըլլալով կոչուած է «բողոքական», «աւետարանական» կամ «աւետարանական», «protestant», եւ որ այսօր ինքն իրեն կ'անուանէ՝ «Հայ Աւետարանական եկեղեցի»:

ՀԵՐԵՏԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ. ինչպէս վերը յիշեցինք, հերետիկոսութիւնը կը տարբերի թէ՛ աղանդաւորական եւ թէ՛ հերձուած շարժումէն:

«Հերետիկոսութիւն» (hérésie), ընդհանուր առումով՝ ուղղափառ դաւանանքէն չեղած վարդապետութիւն կամ չեղում կը նշանակէ:

Հերետիկոս կ'անուանուին անոնք՝ որ ո՛չ-ուղղափառ, տարբեր վարդապետութիւն կը քարոզեն: Հերետիկոսութիւնը եկեղեցիի ծոցէն ծնած եւ գոյութիւն ստացած, եւ սակայն եկեղեցիի դաւանութեան անհամապատասխան եւ անհամեմատ ու անյարմար այն ուսուցումն է՝ որ չի վերածուի աղանդի կամ հերձուածի, արհեստական (technique) իմաստով, այլ կը շարունակէ իր գոյութիւնը եկեղեցիին մէջ:

Այսպիսի պարագայի մը եկեղեցին ստիպուած է եւ պարտաւոր է քարոզչական ազդու պայքար մղել այդ ուսուցման դէմ՝ սիեղեքական եւ կամ տեղական ժողովներով ընդունուած համապատասխան կանոններով եւ ձեւերով:

Հերետիկոսութիւնը երբեմն կարելի է բուժել, կամ ըսնել, սրբաբերի, իսկ երբեմն ալ, դժբախտաբար հերետիկոսութիւնը ի վերջոյ կ'առաջնորդէ բաժանման եւ կը վերածուի աղանդի:

Հայ եկեղեցիի ծագման մասին Մաղաքիա Արքեպիսկոպոս Օրմանեան, իր «Հայոց եկեղեցի» աշխատասիրութեան մէջ կ'ըսէ. «... Հայոց եկեղեցիին նախնական եւ հաստատուն աւանդութիւնը իրեն սկզբնական հիմնադիրները կը ճանչնայ Ս. Թադէոս եւ Ս. Բարթողիմէոս առաքելայինը, զորս յատուկ կոչմամբ ալ Առաքել Լուսաւորիչներ Հայաստանեայց կ'անուանէ...: Բոլոր բրիտանոնայ եկեղեցիները համամիտ են Ս. Բարթողիմէոս առաքելին նկատմամբ եղած աւանդութեան մասին...: Բաւական ըլլայ գիտնալ, թէ Հայոց եկեղեցւոյ ուղղափառ առաքելական ծագումը ստույգ եղելութիւնն մըն է եկեղեցական պատմութեան մէջ՝ յարեւմտեան ուրիշ առաքելական եկեղեցիներու ծագումին ստուգութեան: ... Հայ եկեղեցւոյ աւանդութիւններուն դէմ յարուցուելիք քննադատութիւնները աւելի զօրաւոր չեն բուն այն քննադատութիւնները՝ որոնք յարեւմտեան են ուրիշ եկեղեցիներու ծագումին մասին ... ուստի անոնց հաւասար ստուգութիւն կը վայելէ Հայոց եկեղեցիին առաքելական ծագումն ալ»:

Ուստի Հայոց եկեղեցին ունի հաստատ եւ անայլայելի կազմաւորում...:

Դեկտեմբեր 4, 2015, Իսթանպուլ

ԳՐԻԳՈՐ ՕՏԵԱՆ. ՉԱՐԹՅՈՆԻ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ԱՉԱՏԱԽՈՂ ԲԱՐԵԿԱՐԳԻՉԸ

Հայ ժողովուրդի մեծարանքին արժանացած տոհմ է արեւմտահայ Օտեան ընտանիքը, որուն արժանաւոր ներկայացուցիչներէն Գրիգոր Օտեանի (1834-1887) ծննդեան 181-րդ տարեդարձն է Դեկտեմբերի 9-ը:

Թէեւ Օտեաններու կրտսերագոյն սերունդի ներկայացուցիչը՝ Հայ երգիծական գրականութեան մեծանուն վարպետ Երուանդ Օտեանը անմահութեան արժանացող Օտեան տոհմանունը, այսուհանդերձ՝ անոր Հօրեղբօր՝ Գրիգոր Օտեանի ներգրումը եւս եղաւ մեծարժէք, նաեւ՝ նոյնիմէն Երուանդ Օտեանի կազմաւորման մէջ:

ԾնորՀայի գրողի եւ խոհուն մտաւորականի իր արժանիքներէն անդին՝ Գրիգոր Օտեան հռչակուեցաւ իբրեւ ազգային, քաղաքական եւ հասարակական ազատասէ՛ռ ու յառաջադէմ գործիչ, որ մինչեւ վերջին շունչ պայքարեցաւ հայոց ազգային զարթոնքին համար:

Գրիգոր Օտեան իրաւամբ կը նկատուի իր դարաշրջանի դրօշակիւններէն ու յառաջապահներէն մէկը՝ Սահմանադրական կարգերու հաստատման արդի շարժումին: Գրիգոր Օտեանի անունին կապուած են մշակումն ու որդեգրումը ոչ միայն 1862-ի դարակազմիկ Հայոց Ազգային Սահմանադրութեան, այլեւ 1876-ին վարչապետ Միտհաթ փաշայի կողմէ հրապարակուած ու Սուլթանին պարտադրուած Օսմանեան Սահմանադրութեան:

Գրիգոր Օտեան երկրորդ սերունդի ներկայացուցիչներէն էր Օտեաններու զերդաստանին, որ փայլեցաւ իր անւանի գաւաթներով, որոնք ապրեցան եւ գործեցին Պոլսոյ մէջ, իրենց մեծակշիռ ներդրումը ունենալով պրոսահայ եւ ընդհանրապէս արեւմտահայ հասարակական, քաղաքական եւ մշակութային կեանքին մէջ:

Իր ծննդավայր Պոլսոյ մէջ Հայերէնով եւ օսմաներէնով կրթութիւն ստանալէ ետք, Գրիգոր Օտեան բարձրագոյն ուսման հետեւեցաւ Փարիզի համալսարաններէն ներս, ականատեսն ու մասնակիցը դարձաւ 1848-ի Ֆրանսական եւ եւրոպական յեղափոխութեանց հետեւած ընկերային շարժումներուն, որոնց ներքին շեշուածքն ալ, Պոլիս վերադարձին, 1850-ականներուն, զաղափարակիցն ու գործակիցը դարձաւ նոյնպէս Փարիզ ուսանած եւ երկիր վերադարձած ազգային անուանի յառաջդիմական գործիչներ՝ Նահապետ Խուսիսեանի, Նիկողոս Պալեանի եւ Սերովբէ Վիչենեանի, որոնք ստեղծեցին Հայոց Ազգային Սահմանադրութիւնը:

Հայոց Ազգային Սահմանադրութիւնը, իր ընդհանուր փիլիսոփայութեամբ, մինչեւ մեր օրերը կը պահպանուի եւ հիմքը կը կազմէ տարագիր Հայութեան ազգային-եկեղեցական կեանքի կազմակերպումին՝ աշխարհական մասնակցութեան եւ ժողովրդային հակակշիռի

● շար. Դ. ԶԸ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒԵՑԱԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԵՐՈՐՈՐ

Ձինաստանի Տալիան քաղաքի օտար լեզուներու համալսարանին մէջ կայացաւ բացումը Չինաստանի մէջ առաջին Հայագիտութեան կեդրոնին, որ հնարաւոր եղաւ իրականացնել Երեւանի Կ. Պրիւսովի անուան լեզւահասարակարկութեան համալսարանի եւ Տալիանի օտար լեզուներու համալսարանի համագործակցութեան արդիւնքով: Այս մասին յայտնեց Ձինաստանի մօտ Հայաստանի դեսպանութիւնը:

Կեդրոնի բացման հանդիսաւոր արարողութեան ներկայ էին Չինաստանի մօտ Հայաստանի դեսպան Արմէն Սարգսեան, Երեւանի Վ. Պրիւսովի անուան լեզւահասարակարկութեան համալսարանի պատուիրակութիւնը, տնօրէն Գայրանէ Գասպարեանի ղեկավարութեամբ, Տալիանի օ-

տար լեզուներու համալսարանի ղեկավարութիւնը, Տալիանի քաղաքապետարանի, չինական տարբեր լրատուամիջոցներու ներկայացուցիչներ:

Տեղի ունեցած հանգիսաւոր նիստին ողջոյնի խօսքով հանդէս եկան կեդրոնի տնօրէնը, երկու բարեկամ համալսարաններու ղեկավարները, Չինաստանի մօտ Հայաստանի դեսպան Արմէն Սարգսեան: Վերջինս կարեւոր համարեց իր տեսակին մէջ առաջին Հայագիտութեան կեդրոնի բացումը, որ պիտի դառնայ իւրաքանչիւ հարթակ Հայ-չինական երկկողմանի յարաբերութիւններու լայն շրջանակի հարցերու քննարկման, հետագայ փոխգործակցութեան խորացման ուղիներու ուսումնասիրութեան համար: Արմէն Սարգսեան համոզուած յայտնեց, որ կեդրոնը

Դրուագ մը բացման հանդիսութեան նաստեղծներու ստեղծագործութիւնները:

Արարողութեան աւարտին մասնակիցները համալսարանի ուսանողներուն հետ միասին այցելեցին նորաբաց կեդրոն՝ փոխանցելով տարբերոյթ գիրքեր, ձեռնարկներ, տպագիր եւ ելեկտրոնային ուսումնական նիւթիւր առաջին քաղկ կատարելով կեդրոնին մէջ հայագիտական հարուստ գրադարանի ձեւաւորման գործին:

Ելոյթներէն ետք համալսարանի հայ եւ չինացի ուսանողները միասին արտասանեցին հայ բա-

JAMANAK

ERMENİCE GÜNLÜK SİYASİ GAZETE

Sahibi: SARKIS KOÇUNYAN

Yazı İşleri Müdürü: NADİA KOÇUNYAN

Basım ve Yayım: JAMANAK

DUATEPE MAH. ŞAHADET SOK. NO: 36/4 VARTAN APT. 34379

FERİKÖY-ŞİŞLİ/İSTANBUL (POSTA KUTUSU 22 BEYOĞLU)

BU GAZETE BASIN AHLAK YASASINA UYMAYI KABUL ETMİŞTİR

YAYIN TÜRÜ YEREL SÜRELİDİR

JAMANAK

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԻՔ

108-ԴԻ ՏԱՐԻ (15.12.2015)

ՀԻՄՆՈՒՄ 1908-ԻՆ

ՄԻՍՍԻՔ ԵՒ ՍԱՐԳԻՍ ԳՕՑՈՒՆԵԱՆ ԵՂԱՅՐԵՐՆԵՐԻ ԿՈՂՄԷ

0.212.243 56 39

0.212.243 31 96

jamanak@jamanak.com

www.jamanak.com

Մոսկուայի ամենանշանաւոր ճաշարաններէն մին՝ «Gayane's» իր այցելուներուն կը մատուցէ շատ բարձր որակով սպասարկութիւն բոլոր առումներով

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՀԱՐՈՑԻՆ ՀՄԱՅՔԸ

Գայիանէ Պրէյովա-Աֆեան յաջողած է բազմազգ միջավայրի մը մէջ արձանագրել ամանոսեւի նուաճում

Գրեց՝ ԱՆՈՒՇ ԹՐՈՒԱՆՑ

Խորհրդային տարիներուն Հայկական խոհանոցը ներկայացնող ուստեսները Ռուսաստանի մայրաքաղաքը՝ Մոսկուայի մէջ Խորհրդային Միութեան զանազան ազգերու խոհանոցներու շուքին տակ մնացած էին: Աւանդաբար Մոսկուայի մէջ հոչակաւոր եղած են վրացական, ատրպէյճանական եւ այլ ազգերու ուստեսներ: Այդ մէկը վերլուծելով՝ Հայ ծանօթ խոհարար Սեդրակ Մամուլեան անդրադարձած է, որ Խորհրդային Միութեան մէջ կարեւոր պետական պաշտօնեաներ զբաղեցնողներու մէջ մեծ թիւ կազմած են վրացիներ ու ատրպէյճանցիներ, եւ անոնք Մոսկուայի մէջ յառաջ մղած են իրենց երկիրներու խոհանոցները, եւ Մոսկուայի մէջ կովկասեան ուստեսային մշակոյթի մէջ Հայկականը ետ մնացած է: Մինչդեռ, Մոսկուան, ըլլալով բազմազգ քաղաք մը, նաեւ զբօսաշրջութեան կեդրոն, ինչպէս նաեւ՝ Հայաշատ բնակավայր մը, անհրաժեշտութիւն կար նաեւ Հայկական խոհանոցը հոչակել այդ խոհարար քաղաքին մէջ: Գոյութիւն ունեցող բացը ձեւով մը փորձած են լրացնել Հայաստանի անկախութենէն ետք, երբ Հայկական ուստիքը, Հայկական այլ արժէքներու հետ, Հայերը փորձեցին տարածել աշխարհի տարածքին: Սակայն Մոսկուայի մէջ ճաշարան բանալով, բազում Հայ ձեռնարկատէրներու փորձերը կա՛մ քիչ յաջողած են կամ ալ մնացած են զուտ ճաշարանի սահմաններուն մէջ: Շատ քիչեր կըրցած են Հայկական խոհանոցը Մոսկուայի մէջ ներկայացնել իբրեւ բարձրագոյն մշակոյթ, իբրեւ Հայրու հոլութիւնը, պատմութիւնը, կենցաղն ու աւանդոյթները իր մէջ ամփոփող մէկ մասնիկը: Այդ քիչերէն մէկն ալ Գայիանէ Պրէյովա-Աֆեանն է: Ան այսօր կը նկատուի Մոսկուայի ամենէն նշանաւոր Հայ խոհարարը, կը զեկալարէ ճաշարանային ցանցը, իսկ յատկապէս Հայկական ու կովկասեան խոհանոցը կը ներկայացնէ անոր հիմնած Gayane's ճաշարանը, որ Մոսկուայի ամենէն նշանաւոր Հայկական ճաշարանն է: Այս ճաշարանը Գայիանէ Պրէյովա-Աֆեան բացած է մօտ հինգ տարի առաջ, իսկ ստեղծ առաջ քանի մը ալ անուններով ճաշարաններ ունեցած է, այնուհետեւ որոշած է մշակութային-ընտանեկան բնոյթի կեդրոն մը հիմնել, որ ուստիքէն զատ նաեւ Հայկական աւանդոյթները կը ներկայացնէ եւ կ'ըլլայ վայր մը, ուր ժամանակ առ ժամանակ կը հաւաքուին Մոսկուայի հայերը, իսկ օտարներն ալ՝ հոն այցելելով կը տեսնեն Հայկական ուստեսային մշակոյթը:

Գայիանէ Պրէյովա-Աֆեան ոչ միայն խոհարար է, ան նաեւ խոհարարական արուեստի քննադատ է, գիրքերու հեղինակ, հեռատեսիլային հաղորդումներու վարող, Հայկական ուստեսային մշակոյթի տեսաբան եւ միշտ սպասուած հիւր է թէ՛ Մոսկուայի եւ թէ՛ Հայաստանի բարձրաշխարհիկ հաւաքոյթներուն: Ծնունդով արցախցի է Գայիանէն: Ծնած է Արցախ, ապրած է Երեւանի մէջ, ուր աւարտած է դպրոցը: Շատ երիտասարդ տարիքին ամուսնանալով Հայ արուեստագէտի մը հետ՝ մեկնած է Չեխիա: Ունեցած է երախայ, այնուհետեւ, ամուսնալուծուելով՝ չէ փախաւ ետ վերադառնալ Հայաստան, այլ մեկնած է Մոսկուա, աւանց որեւէ մէկ հեռանկարի կամ կապերու եւ առանձինն փորձած է ինչպէս ինք կ'ըսէ՝ «նուաճել Մոսկուան»: Գայիանէն Մոսկուայի մէջ յայտնուած է 1994 թուականին՝ չունենալով բաղադրագիրներ, դրամ եւ բարեկամներ ու ազգականներ: Փորձելով հոգալ իր ու պոլիտի առօրեայ ծախսերը, Գայիանէն սկիզբը աշխատած է իբրեւ մատուցողուհի եւ մէկ անգամէն սիրած է ճաշարանային պիզները: Երեւանի մէջ տարբ տարի Հայկական ժողովրդա-

կան պարեր պարած է, թատրոնի մէջ խաղացած է, սիրած է դերասանութիւն եւ երգչանք ունեցած է դերասանուհի դառնալ: Սակայն, շատ երիտասարդ տարիքին ամուսնանալով, կեանքը այլ ընթացք ստացած է եւ այսօր, ան, ինչ որ կ'ընէ՝ ձեւով մը մօտ կը նկատէ իր երազած մասնագիտութեան: Գայիանէն կ'ըսէ, որ իսկական ճաշարանատէրը մօտ պիտի ըլլայ դերասանական արուեստին, քանի որ երկու աշխատանքներու ժամանակ ալ շանք պիտի գործադրես գրաւելու դիմացինը եւ հաճելի պահեր պարգեւելու անոր: Իբրեւ հեռատեսիլային հաղորդավարուհի, Գայիանէ Պրէյովա-Աֆեան ուստիքին, բաղադրատոմսերու, ճիշդ եւ առողջ սնուելու մասին հաղորդումներ կը վարէ ուստական հեռատեսիլային կայաններէ, եւ նաեւ յաճախ կը հիւրընկալուի հեռատեսիլային սթուդիոններէն ներս պատմելով իր յաջողութիւններու մասին եւ փոխանցելով Հայկական խոհարարութեան հմայքն ու գաղտնիքները:

Հմայիչ Հայուհին շուտով լոյս կ'ընծայ Հայկական խոհանոցային գիրք, որ բաղադրատոմսերէ զատ կը ներկայացնէ իր ընկալումները՝ ուստեսային մշակոյթի, հիւրընկալութեան մասին եւ նաեւ՝ մանկութենէն եկած յիշողութիւնները: Իր մանկութիւնը անցած է Երեւանի այգիով ու բակով տուններէն մէկուն մէջ, ուր ճաշի առատ սեղանի շուրջ յաճախ կը համախմբուէր բազմանդամ ընտանիքը: Այդ հաւաքներու ժամանակ մատուցողող ճաշերը, հիւրընկալութեան սովորութիւնները եւ ջերմ յիշողութիւնները հետագային օգնած են Գայիանէին թէ՛ աշխատանքի մէջ եւ թէ՛ գիրքը կազմելու ժամանակ:

Իսկ ընտանեկան հաւաքոյթներու աւանդոյթը չէ մոռցուած, եւ ամէն տարի 25 Հոկտեմբերին զանազան երկիրներու մէջ ընկալով Աֆեանները շուրջ երեք հարիւր հոգի, կը հաւաքուին Մոսկուայի Gayane's ճաշարանին մէջ եւ ընտանեկան խրախճանք կը կազմակերպեն: Հնագոյն այդ ընտանիքի տոհմածառը կախուած է Gayane's ճաշարանին մէջ: Խոհարարուհին կ'ըսէ, որ հիմնած ճաշարանը նախեւառաջ ուստիքային ծէսի միջոցաւ ընտանեկան հաւաքոյթները պահելու նպատակ ունի: Պատահական չէ, որ ճաշարանի մշտական յաճախորդներու մէջ մեծ թիւ կը կազմեն ընտանիքները:

Gayane's ճաշարանէն զատ Պրէյովա-Աֆեան այլ ճաշարաններ եւս կը զեկալարէ՝ իտալական

եւ այլ խոհանոցներու ուղղուածութիւն ունեցող: Ճաշարանային պիզները կը նկատէ իր հիմնական կիրքը, որու մէջ յաջողած է եւ նշանաւոր դարձած: Վարպետութեան դասեր կու տայ թէ՛ հեռատեսիլէն եւ թէ՛ ճաշարանէն ներս, կազմակերպելով ձեռնարկներ՝ Հայկական խոհանոցը ուսումնասիրել փափաքողներու համար: Իր ճաշարանին մէջ նաեւ փառատօներ տեղի կ'ունենան. ինչպէս՝ «Տոլմայի փառատօն» կամ Հայկական այլ ուստիքներ ներկայացնող փառատօներ, որոնց կը հրաւիրուին Մոսկուայի նշանաւոր մարդիկ:

Ռուսական հեռատեսիլի առաջին ալիքի հետ համատեղ Գայիանէ Պրէյովա-Աֆեան վերջերս վաւերագրական ժապաւեններու շարք պատրաստած է Հայաստանի ու Արցախի մասին, որ եթէ հեռարձակուած է ուստական հեռատեսիլով: Ինք անձամբ չըրձած է Արցախի եւ Հայաստանի գիւղերը՝ ներկայացնելով Հայկական հացը, գինին, ջուրը, մշակոյթը, Հայ մարդու կեանքը եւ Հայաստանի բնութիւնը:

Ատկէ զատ, կազմակերպած է զբօսաշրջային յառաջատար ամսագրերու տասնչորս լրագրողի այցը գէպի Հայաստան, որմէ ետք լրագրողները յօդուածներ գրած են Հայաստանի մասին: Երեւանի մէջ արդէն քանի տարիէ ի վեր կ'իւրականացուի «Հաւաքոյն ճաշարան» մրցոյթը, որու հեղինակը նոյնպէս Գայիանէ Պրէյովա-Աֆեանն է: Մասնագիտական յանձնախումբն ամէն տարի լուսագոյնը կը նկատէ ճաշարան մը, որ իր աշխատանքով աւելի կը մօտենայ սպասարկման ժամանակակից չափանիշներուն: Բայց իբրեւ վարպետ խոհարար, ան առաջամտադիր չէ Հայաստանի մէջ ունենալ իր ճաշարանը, քանի որ կ'ըսէ, թէ Հայաստանը միակ վայրն է, ուր կը հանգստանայ եւ կը լիցքաւորուի՝ Մոսկուայի մէջ նոր գործերու, աշխատանքներու սկսելու համար:

Իր բոլոր աշխատանքներուն մէջ Գայիանէին կ'օգնէ անոր ազգութեամբ չեխ ամուսինը: 2011 թուականէն ի վեր Մոսկուայի մէջ ան կը կազմակերպէ «Ժինգելայով հաց» փառատօնը: Այդ հացը Արցախի ամենէն նշանաւոր ուստեսն է, որ կը պատրաստուի տարատեսակ կանաչիներով եւ խմորով: Գայիանէն հեղինակ է նաեւ Մոսկուայի «Հայկական ընթերց» փառատօնին, իսկ իր ճաշարանին մէջ աւանդաբար ամէն տարի կը տօնուի Հայաստանի անկախութեան տօնը, արուեստագէտներուն նուէրուած ձեռնարկներ եւ ցուցահանդէսներ կը կազմակերպուին:

Գայիանէ Պրէյովա-Աֆեան կ'ըսէ, որ շատ հայեր փորձած են Մոսկուայի մէջ ներկայացնել Հայկական աւանդական ուստիքը, բայց չեն գիտեր ինչու ճաշարանը անուանած են կովկասեան, թիբեթ ալիք ձեւով յաճախող գրաւելու նկատառումով: Ինք համարձակութիւն ունեցած է իբրեւ իրենց անուններով կոչել եւ պահպանել Հայկական իբրեւ Հայկական՝ չփախալով Մոսկուային անձնաւոր անուններէ, անձնաւոր համբէ: Ան կը զարմանայ, որ Մոսկուայի հայերու մէկ մասը ատրպէյճանական ճաշարան կ'երթայ, առանց գիտնալու, որ Մոսկուայի մէջ իսկական Հայկականը ներկայացնող ճաշարան մը կայ: Բայց նաեւ կ'ըսէ, որ իր նպատակը չէ եղած հիմնել ճաշարան՝ հայերու համար, այլ ցանկացած է ստեղծել նախագիծ մը՝ հայերու մասին: Այսօր արդէն թէ՛ հայեր, թէ՛ ուստներ եւ թէ՛ օտարերկրեայ յաճախորդներ հաւասարապէս կը յաճախեն այս ջերմ ու տաք միջավայրով կեդրոնը: Հակառակ անոր, որ կովկասեան խոհանոցէն տակաւին նշանաւոր է վրացական խոհանոցը, բայց հնագոյն է հայկականը, ուրեմն վարպետ-խոհարար Գայիանէ

● շար. Դ. չէ

ՏԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ «ԿԱՂԱՆԴԻ ԶԷՐՄԵՍ»Ը

16–17 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2015
ԶՈՐԻՔՇԱՐԹԻ-ՀԻՄԳՇԱՐԹԻ
ԺԱՄԸ 10.30–16.30-Ի ՄԻՋԵԻ
ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԵՋ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՀԱՆՈՑԻՆ

●**շար. Գ. ԷՋԷՆ**

Պրէշյովա-Աֆեան ամէն ինչ կ'ընէ, որպէսզի տարած-քաշըման հնազոյն հայկական խոհանոցը իր ողջ համ ու բոլորով ներկայանայ Մոսկուայի մէջ: Բացի աւան-դականէն՝ ճաշարանին մէջ կան նաեւ շատ հեղինակա-յին ճաշատեսակներ, որոնց հեղինակը ինքն է:

Ինչ կը վերաբերի աւանդական խոհանոցին, ապա իր ճաշարանին մէջ բոլոր աւանդական հայկական ուտե-լիքները չենտուած են իրենց անուններով, աւելի՛ն՝ ա-ռանձին տեղ յատկացուած է արցախեան խոհանոցին: Հեռատեսիլային ելոյթներու ժամանակ Գայիանէն միշտ կը խոստովանի, որ ամբողջական հայկական ըլ-յալու համար իր ճաշարանին մէջ կը պակսի արեւ-մրտահայկական խոհանոցի համը: Ան կը ջնայայ լրաց-նել նաեւ այս մէկը, քանի որ քիչ չեն նաեւ այն յա-ճախորդները, որոնք հետաքրքրուած են արեւմտա-հայկական խոհանոցով:

Ըլլալով արցախցի եւ պոստիկ տարիքէն մօտէն առըն-չըւելով արցախեան խոհանոցին՝ Գայիանէն կը պնդէ արցախեան խոհանոցին բնորոշ ինքնատիպ ուտեստ-ներ եւ աւազ խոհարարի օգնութեամբ կը պատրաս-տէ իր ճաշարանին մէջ: Արցախեան, եւ հայաստա-նեան խոհանոցները Մոսկուայի մէջ ներկայացուած են իր ամբողջական պատմութեամբ, գոյնեցով ու համե-րով: Ուտելիքին մաս կը կազմեն նաեւ աւանդական հայկական խմիչքները, գինիի, քոնեաքի, մրգային ու ցորենային օղիի տեսակները:

Ինչպէս զուտ հայաստանեան կամ արեւմտահայկա-կան խոհանոցը, արցախեան խոհանոցն ալ իր արմատ-ներով կը հասնի մինչեւ հնազոյն ժամանակներ: Ար-ցախեան խոհանոցի մէջ սովորաբար կը գերակշռէ Ար-ցախի լեռներու եւ հարթավայրերու բոյսերէ պատրաս-տուած ուտելիքները՝ համարուած մսի եւ կաթնամթեր-քի հետ: Արցախցիները շատ կը գործածեն չոր լաւաշ, չոր դաճճ, աղացած ցորեն, կանաչիներ, տակ, չորաթան:

Տարածքաշրջանի մէջ արցախեան ուտեստները կը նկատուին բնապահպանական մաքուր ուտեստներ: Արցախի բնութիւնը, ջուրը եւ բնակլիմայական պայ-մանները իրենց ազդեցութիւնը ձգած են մթերքներու համի եւ որակի վրայ եւ անոնցմէ պատրաստուած ու-տելիքներն ալ, բնականաբար, համեղ են:

Արցախեան կենցաղային մշակոյթի մէջ մեծ տեղ կը դրուէ նաեւ հիւրընկալութիւնը: Արցախցին նշանա-ւոր է իր հիւրընկալութեան ջերմութեամբ, ահաւասիկ, հիւրընկալ կեդրոն մըն է նաեւ արցախցի հայուհիի ղեկավարած ճաշարանը՝ Մոսկուայի մէջ:

Կաղանդի եւ Սուրբ Մնունդի նախատօնական օրեր են. Գայիանէ Պրէշյովա-Աֆեանի ճաշարանը նոյնպէս կը պատրաստուի տօնել հայկական աւանդական Կա-ղանդն ու Սուրբ Մնունդը:

ԳՐԻԳՈՐ ՕՏԵԱՆ

●**շար. Բ. ԷՋԷՆ**

Կիրներուն կեանքը: Թուրք պետական-քաղաքական բարձրաստիճան գործիչներու շարքին, խուսափելու համար Համիտի հայրամանքներէն, Գրիգոր Օտեան իր կարգին 1880-ին ստիպուեցաւ ապաստանիլ Փարիզ, ուր եւ մնաց ու գործեց մինչեւ իր վախճանը՝ 1887-ը:

1870-ականներու վերջերուն, Գրիգոր Օտեան կա-րեւոր ներքուժ ունեցաւ նաեւ հայկական հարցի մի-ջազգայնացման գործին մէջ: 1878-ին, Պերլինի Վե-համոդովի նախօրեակին, Գրիգոր Օտեան Հանդէս ե-կաւ հայկական նահանգներու ինքնավարութեան ա-ռաջադրանքով, որ ղգբախտաբար արձագանգ չգտաւ ատենի Թրքահայոց Պատերազմարին ազգային իշ-խանութեանց կողմէ. միայն Որիմեան Հայրիկ դրա-կանօրէն արձագանգեց բարենորոգումներու պահան-ջէն անդին անցնող եւ ուղղակի հայոց ինքնավարու-թիւնը պահանջող Գ. Օտեանի պատրաստած յուշագրին:

Հայկական ինքնավարութեան իր պահանջով Հան-դերձ՝ Գրիգոր Օտեան բնաւ կողմնակից մը չեղաւ յե-ղափոխութեան: Միշտ գործեց ազատական մտածո-ղութեամբ եւ ընդդիմացաւ յեղափոխական քայլե-րուն՝ յատկապէս զաւուսներու հայ բնակչութեան ազգային-քաղաքական ընդհանուր լուսաւորումը եւ քաղաքացիական կազմակերպումը նկատելով գրա-ւականը հարցի հայկական զորք արդար լուծման:

Արժանաւոր ու մեծանուն հայու ծննդեան 181-րդ տարեդարձին պատգամը թող ըլլայ, իր անձին կենդա-նի օրինակով նուիրազորուած, հետեւեալ ազդարա-րութիւնը Գրիգոր Օտեանին.- «Ան հայը, որ իր պետա-կան պաշտօնին ընծայած դերութիւններէն օգտուե-լով իր շահերուն կը քրէհէ այս իննդ, տարաբախտ ազ-գը, անիծեալ ըլլայ, երեւց անիծեալ»:

Ինչպէս որ անոր մահէն տարի տարի յետոյ վկայած է Արփիար Արփիարեան՝ «Օտեանի անունը գուրգու-րալիւր երկիւղածութեամբ մը կը յիշատակուի: Ու պի-տայ յիշատակուի միշտ ալ, վասնզի ժողովրդական է ու ժողովրդական կը մնայ Օտեան, վասնզի մտատիպար մը եղաւ. Մտատիպար մը հայ պաշտօնէի, մտատիպար մը հայ քաղաքագէտի, մտատիպար մը հայ ազգասէ-րի, մտատիպար մը հայ գրագէտի...»:

ՆԱԶԱՐԷԻՊ ՊԵՐՊԵՆԵԱՆ

ՏԲԹ. ԵՐՈՒԱՆԴԻ ԶՕՐԵԱՆ ԵՐԷԿ

●**շար. Ա. ԷՋԷՆ**

ցան համացանցային համալսարանին մասին տարրա-կան տեղեկատուութեան վերահասու դառնալու: Իսկ անոնք, որոնք նախապէս ալ լսած էին Երուանդ Զօ-րեանը, արդէն իր բացատրութիւններուն միջոցաւ հնարաւորութիւն ունեցան դիտարկելու վերջին քանի մը տարիներուն ընթացքին հայկական համացանցա-յին համալսարանին արձանագրած յառաջընթացն ու զարգացումը:

Երէկուան հաւաքոյթին ընթացքին VADiP-ի կրթա-կան յանձնախումբին անունով ողջունի խօսք մը ար-տասանեց Թամար Գարասու, իսկ աւելի վերջ Երուանդ Զօրեան հանդէս եկաւ՝ տեսողական նիւթերու ցու-ցադրութեամբ: Այդ տեսողական նիւթերը, բնականա-բար, գործնականին մէջ կը նշանակէին պատասա-րանի կալքէջէն ներս մանրամասն չըջագայութիւն մը: Հազարաւոր մասնակիցներու վերաբերեալ քանա-կի տուեալներէն սկսեալ, մինչեւ բովանդակութեան առանձնաշատկութիւններն ու մասնագիտական կամ թիքնիկ խորքը՝ Երուանդ Զօրեան մանրամասնօրէն ներկայացուց հայկական համացանցային համալսա-րանը: Շատ հետաքրքրական էին իր կողմէ ներկայա-ցուած տուեալները՝ աշխարհի դանդաղ ցամաքամա-սերէն բերուած մասնակցութեան կապակցութեամբ: Համացանցային համալսարանը հայոց մշակոյթի, պատմութեան, լեզուի եւ կենցաղի կամ արժեհամա-կարգի վերաբերեալ մատչելի տեղեկութիւններ կը բո-վանդակէ եւ մասնակիցները իրենց կամքին եւ աշ-խատանքի թափին համեմատութեամբ կրնան խորա-նալ այդ աշխարհին մէջ: Միեւնոյն ժամանակ, Հայ-կական համացանցային համալսարանի միջավայրին մէջ կը գործեն դասարաններ՝ մասնագէտներու կամ ուսուցիչներու վերահսկողութեան ներքեւ: Ժամերու գոտիներէ կախեալ զուգահեռականի մը մէջ՝ դանա-

ՆԵՐՈՒԱՇՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԵՐԻ

Դեսպան Ռիչըրտ Միլս ելոյթի ընթացքին

●**շար. Ա. ԷՋԷՆ**

կուր Պարոնեան» երաժշտական երգիծական թատրոնի դահլիճին մէջ: Այս առթիւ ելոյթով մը հանդէս եկաւ Երեւանի մօտ ԱՄՆ-ի դեսպան Ռիչըրտ Միլս: Ձեռ-նարկին ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Պարոնեանցիական Ընդհանուր Փոխանորդ Տ. Արամ Արք. Աթէշեան:

Միպիլին առընթեր Երեւան մեկնած էին Թուրքիա-յէն ժողովրդական նուագարաններու վարպետ քանի մը արուեստագէտներ՝ Օսման Եուրտալ Թոքճան,

Տ. Արամ Արք. Աթէշեան զրեւանի ընթացքին

ՎԻԵՆՆԱՑԻ ՄԵՋ

●**շար. Ա. ԷՋԷՆ**

բերը: Մասնաւորապէս ընդգծուեցաւ միջխորհրդարա-նական կապերու զարգացման, ապակերպարանցեալ հա-մագործակցութեան ընդլայնման, տեղեկատուական դաշտէն ներս եւ դեսպանընկալ երկիրներու հասարա-կական կառոյցներուն հետ աշխատանքներուն կարե-ւորութիւնը: Խորհրդակցութեան մասնակցիները Հան-գամանօրէն քննարկեցին նաեւ արտաքին տնտեսական քաղաքականութեան ուղղութեամբ դիւանագիտական ներկայացուցչութիւններու աշխատանքները, գործըն-կեր երկիրներու հետ առեւտրատնտեսական յարաբե-րութիւններու զարգացման նպատակով ձեռնարկուած քայլերը:

Նապաստեան եւ դեսպանները անդրադարձան նաեւ շարք մը հրատապ տարածքաշրջանային եւ մի-ջազգային բնոյթով խնդիրներու եւ անոնց լուծման ուղիներուն վերաբերեալ Երեւանի մօտեցումներուն:

ՃԱԿԱՏԷՆ ԻՐԵՐԱՄԵՐԺ ԼՈՒՐՈՐ

●**շար. Ա. ԷՋԷՆ**

Այս բոլորին կապակցութեամբ Լեռնային Ղարաբա-ղի Պաշտպանութեան նախարարութիւնը հանդէս ե-կաւ հերքումով մը: Արցախի պաշտօնական աղբիւ-րները պնդեցին, թէ սա Պաքուի կողմէ տարածուած հերթական ապատեղեկատուութիւնն է: Լեռնային Ղարաբաղի Պաշտպանութեան նախարարութեան մա-մուլի ծառայութիւնը այս անգամ որեւէ մեկնաբանու-թիւն չկատարեց ազդէ կողմի քարոզարշաւի հեղի-նակներու վառ երեւակայութեան արգասիքին շուրջ եւ չեւտեց, թէ հրադադարի դրութեան խախտման հե-տեւանքով Արցախի Պաշտպանութեան բանակը որեւ-ւէ կորուստ չէ ունեցած: Միեւնոյն ժամանակ ընդգծ-ւեցաւ, թէ Լեռնային Ղարաբաղի Պաշտպանութեան բա-նակի յառաջապահ զօրամասերը առաջնագծին վրայ կը թիկադրեն իրենց կամքը ու կը շարունակեն վստա-հօրէն իրականացնել մարտական հերթապահութիւն:

Երուանդ Զօրեանի հետ մեր կրթական գործիչներուն խմբակարգ ֆերիգիւղի «Նազար Շիրիմօղլու» սրահին մէջ

ցան երկիրներու դասարանները կ'երկանացնեն նաեւ համատեղ ծրագրեր, ինչ որ այս նախաձեռնու-թեան ընձեռած ամենահետաքրքրական եւ եզակի կարելիութիւններէն մին է, որ կու գայ բազմապատ-կել նաեւ արդիւնաւէտութիւնը:

Երուանդ Զօրեան իր ելոյթի աւարտին պատասխա-նեց նաեւ ներկաներու հարցումներուն:

Միւս կողմէ, Իսթանպուլի մէջ իր կարճ կեցութեան չըջագծով Երուանդ Զօրեան երէկ երեկոյեան ժամե-րուն պատուեց նաեւ ԺԱՄՄԱՆԱԿ օրաթերթի խմբագ-րատունը: Ան թերթի խմբագրատունը այցելեց ու-ղեկցութեամբ ֆերիգիւղի Ս. Վարդանանց եկեղեցւոյ թաղային խորհուրդէն Սարգիս Չափուշեանի եւ

ՇԻՐԻՆՕՂԼՈՒ ԱՄՈՂԻՆ ՀՈՎԱՆԱԻՐՈՒԹԵԱՄԲ

●**շար. Ա. ԷՋԷՆ**

Իսթանպուլի մօտ Յունաստանի աւազ հիւպատոսու-թեան առընթեր որպէս մշակոյթի կեդրոն գործող Իս-թիքլալ պողոտայի «Շիշմանօղլու» ապարանքի երգի-քին տակ, ուր համախմբուած էին հոծ թիւով մշակու-թասէրներ եւ ընթերցասէրներ: Ներկաներու շարքին էին Թուրքիոյ Հայ Կաթողիկէ Հասարակութեան Վի-ճակաւոր Տ. Լեւոն Արք. Ջէգիբեան, Միսթիբեան միա-բանութեան Իսթանպուլի վանատունէն Հայր Սարգիս Մ. Վրդ. Էրմէն եւ Հայր Յակովբոս Մ. Վրդ. Զօփու-րեան, Իսթանպուլի մօտ Յունաստանի աւազ հիւպա-տոս Էվանիկոս Սեքերիս, Սեւ ծովեան տնտեսակա-ն համագործակցութեան կազմակերպութեան մօտ Հա-յաստանի մշտական ներկայացուցիչ Արսէն Աւագեան, հովանաւոր Պետրոս եւ Լեւոն Շիրինօղլու ամուր եւ համայնքային շրջանակներէն բազմաթիւ յայտնի դէմքեր:

Գինեձօնի ընթացքին ողջունի խօսքով մը հանդէս ե-կաւ «Փարոս»ի գլխաւոր խմբագիր Մայտա Սարիս, որ երեկոյթի տեւողութեան առ ի երախտագիտութիւն յուշանուէր մըն ալ յանձնեց Պետրոս Շիրինօղլուն: Այդ յուշանուէրը Արա Կիւլէրի կողմէ նկարահանուած

ԱՆԱԿԱՆԱԼ ԱՅՑ ՄԸ ԴԵՊԻ

●**շար. Ա. ԷՋԷՆ**

գործերու հարցին շուրջ դիմում ներկայացուցած էին ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան խորհուրդին: Իսկ ձօ Պայ-տըն Տարուսօղլուի հետ երէկ ունեցած հեռախոսազ-րոյցին ընթացքին զոհուեցան իրենց յայտնած է Թուր-քիոյ այս քայլին շուրջ:

ՄԻՋՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՆԱՐՏԻ ՄՐՑԱՇԱՐԳԻՆ ԱԻԱՐՏԱԿԱՆ ՈՒ ՄՐՑԱՆԱԿԱՐԱՇԽՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ

19-րդ մրցաշարաբի աւարտին յիշատակ մը (Լուսանկար՝ Արի Թաշ)

Կեդրոնական սանուց միութեան մէջ երէկ երեկո-յեան տեղի ունեցաւ Միջմիութեանական նարտի մրցա-շարքի աւարտական ու եզրափակիչ փուլի պարգե-ւատրման հանդիսութիւնը: Հանգուցեալ Թաղէս Կիւն-թիքի որդին՝ Մարտիրոս Կիւնթէք:

Այս տարի մրցաշարքին առաջինը հանդիսացաւ Ֆէ-րիգիւղի Մէրամէթճեան սանուց միութիւնը, որուն յաջորդեցին Պոմոնթիի Միսթիբեան վարժարանի եւ Պէգճեան Մայր վարժարանի սանուց միութիւններու խումբերը: Մրցանակաբաշխման հանգրուանին պար-գեւները յանձնուեցան ծափողջոյններով: Հատուեցաւ նաեւ կարկանդակ մը եւ յաջորդած ընդունելութեան ընթացքին բոլորը զիրար շնորհաւորեցին ու ժամադ-րուեցան յաջորդ տարուան մրցաշարքին համար:

Հարկ է նշել, որ յառաջիկայ տարի այս մրցաշարքը պիտի կազմակերպուի 20-րդ անգամ՝ Ֆերիգիւղի սա-նուց միութեան մէջ, ուր արդէն առաջին անգամ կազ-մակերպուած էր այս միջմիութեանական ծրագիրը:

Ա. Գ.
editor@jamanak.com